

Motion till riksdagen

1989/90:Sf7

av Karin Israelsson (c) m.fl.

med anledning av regeringens prop.

1989/90:48 om kompensation till studerande
med studiemedel för vissa skatteeffekter

I propositionen föreslås att studiemedlen skall beräknas på basbeloppet med ett tilläggsbelopp om 600 kronor. Studenterna skall därmed kompenseras för höjningen av de indirekta skatterna.

Centerpartiet vill inledningsvis framhålla att propositionens förslag är dåligt underbyggt. De beräkningar som ligger till grund för en bedömning av kompensationsbehovet till 2% saknas i propositionen.

Vi har vid ett antal tillfällen visat på de brister studiemedelssystemet har. Det är viktigt att komma ihåg att en reformering av studiemedelssystemet inte främst handlar om krav på reella förbättringar i förhållande till andra grupper utan krav på en kompensation för de successiva urholkningar som skett under en lång rad av år.

Skuldbördan och återbetalningsproblematiken har blivit allt mer uppenbara sedan reformen genomfördes. Återbetalningssystemets konstruktion innebär att vissa grupper av studiemedelstagare aldrig kommer att kunna betala tillbaka sin studieskuld. Det är därför ett haltande resonemang regeringen för, när man säger sig vilja kompensera studenterna genom att erbjuda möjlighet att låna mera.

Det är således vår uppfattning att studiemedelstagarna kommer att drabbas hårt av skattereformen. De får vara med och bära bördan av reformens finansiering, men kommer endast i undantagsfall att få del av de skattesänkningar som utlovas till andra grupper.

Centerpartiet anser därför att införandet av ett tilläggsbelopp är i högsta grad befogat för dessa grupper. Vi vill hänvisa till de beräkningar som bl.a. Sparbanken gjort och som visar att studerande redan idag har det svårt att klara ekonomin inte minst med tanke på ökade hyreskostnader. Sveriges Förenade Studentkårer bekräftar att dagens studenter lever under knappa ekonomiska förhållanden.

Den kompensation regeringen föreslår för att möta de inflationsdrivande effekterna är därför otillräcklig. Regeringen räknar med att kompensera studiemedelstagarna för en inflationseffekt om 2%. I regeringens skrivelse 1989/90:53 har regeringen däremot räknat med en inflationseffekt om 2,5%. Kompensationen till studenterna bör, enligt vår mening, täcka hela den beräknade inflationsdrivande effekt som skattereformen väntas medföra.

Vi anser att den föreslagna åtgärden inte fullt ut kompenserar studenterna för den ekonomiska utvecklingen. För detta talar även det faktum att studie-

medlens totalbelopp idag består till ca 70 % av lån som skall återbetalas. Den kompensation som utlovas i den nu aktuella propositionen får studiemedelstagarna till största delen betala ur egen ficka genom att deras studieskulder ökar.

För att bättre beakta studenternas ekonomiska situation föreslår vi dels en höjning av tilläggsbeloppet med 100 kronor, dels att bidragsdelen av studiemedlen ökar. Det är orimligt att ytterligare öka lånedelen och därmed skuldbördan för studenterna. Detta ligger även i linje med vårt förslag om införande av studielön och kan ses som ett steg på väg mot en sådan reform. Våra tankar kring införandet av ett studielönesystem har utvecklats i riksdagsmotioner och vi ämnar senare återkomma i frågan.

Vårt förslag innebär således att bidragsdelen bör justeras till 53 % av basbeloppet och lånedelen sänkas till 117 % av basbeloppet. Om detta bör regeringen snarast återkomma med förslag till riksdagen. Genom höjningen av tilläggsbeloppet och genom den förändring av förhållandet mellan bidragsdel och lånedel i studiemedelssystemet som vi föreslår kommer studenterna att kompenseras för skattereformens inflationsdrivande effekter på ett sätt som inte medför en för dem ökande skuldbörda.

Dessa förändringar av studiemedelssystemet skulle – beräknat på innevarande årsbasbelopp, 27 900 kronor, med tillägg för den föreslagna höjningen till 700 kronor – innebära att studiemedlen kommer att uppgå till 48 620 kronor vid heltidsstudier och normal terminslängd. Därav skulle 15 158 kronor utgöras av bidrag och 33 462 kronor av lån. Idag fördelas studiemedlen med 13 950 kronor i bidrag och 33 480 kronor som lånedel.

Vi beräknar att förändringen av tilläggsbeloppet skulle medföra en kostnadsökning på ytterligare 3,4 miljoner kronor.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen, med avslag på regeringens proposition 1989/90:48, såvitt avser förslaget om ett tilläggsbelopp på 600 kr, beslutar att detta belopp skall utgöra 700 kr,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av justering av bidragsdel och lånedel av studiemedlen,
3. att riksdagen beslutar, med avslag på regeringens proposition 1989/90:48 i denna del, om ett i förhållande till regeringens förslag förhöjt anslag om 3 400 000 kr om totalt 23 400 000 kr.

Stockholm den 27 november 1989

Mot. 1989/90
Sf7

Karin Israelsson (c)

Rune Backlund (c)

Rosa Östh (c)

Roland Larsson (c)

Kersti Johansson (c)

Ulla Tillander (c)

Göran Engström (c)

Marianne Jönsson (c)